

Rok BRIŠNIK
Ina ŠUKLJE ERJAVEC
Jana KOZAMERNIK
Simon KOBLAR
Vita ŽLENDER

Zelene površine za telesno dejavnost – prostorski podatki in pomen lokalnih deležnikov

Članek obravnava sodelovanje lokalnih deležnikov pri razvoju kazalnika o preskrbljenosti naselij z zelenimi površinami za telesno dejavnost (kazalnik PREZENCA) in prostorske podatke, ki so bili uporabljeni pri njegovi izdelavi. Metodologija je bila preverjena v dveh pilotnih občinah, kjer so medsektorske skupine sodelovale pri zbiranju, vrednotenju in interpretaciji prostorskih podatkov. Sodelovalni pristop se je izkazal za ključen pri prepoznavanju specifičnih potreb lokalne skupnosti. Enotne baze podatkov, redno posodabljanje evidenc in

jasne strokovne smernice so bistveni za učinkovito uporabo kazalnika ter strateško načrtovanje zelenih površin, ki podpirajo zdrav in aktiven življenjski slog. Članek je rezultat ciljnoraziskovalnega projekta št. V5-2232.

Ključne besede: zelene površine, telesna dejavnost, prostorski podatki, lokalni deležniki, medsektorsko sodelovanje

1 Uvod

Ustrezno preskrbljenost naselij z zelenimi površinami za telesno dejavnost (v nadaljevanju: ZP za TD) opredeljujemo kot zadostno opremljenost z javno dostopnimi ZP, ki spodbujajo aktiven življenjski slog prebivalcev. Ključni vidiki preskrbljenosti naselij z ZP za TD obsegajo ekološki in družbeni vidik (Žlender idr., 2023). Pri obravnavi preskrbljenosti naselij z ZP za TD izhajamo predvsem iz družbenega vidika, ki se nanaša na potrebe ljudi po rekreaciji, igri, ustvarjalnem udejstvovanju, druženju, stiku z naravo, oddihu in sprostitvi (Svetovna zdravstvena organizacija, 2017). Kazalniki preskrbljenosti urbanega okolja ZP so lahko pomembno orodje načrtovanja za zagotavljanje prostorskih pogojev za kakovost bivanja in javno zdravje na lokalni ravni (Šuklje Erjavec idr., 2019). Občinam med drugim omogočajo oceno in spremljanje stanja ZP z vidika njihove zmogljivosti, zadovoljevanja potreb, navad in preferenc prebivalcev glede aktivne uporabe ZP, zato je pomembno, da so kazalniki ustrezno prilagojeni lokalnemu prostorskemu in družbenemu kontekstu. Sodelovanje lokalnih skupnosti pri razvoju kazalnikov je zato eden pomembnejših dejavnikov za zagotavljanje učinkovitosti njihove uporabe v praksi (Svetovna

zdravstvena organizacija, 2017; Elderbrock idr., 2020). S tem v mislih smo v ciljnoraziskovalnem projektu^[1] razvili kazalnik PREZENCA za sistematično ocenjevanje preskrbljenosti naselij z ZP za TD (Urbanistični inštitut Republike Slovenije, 2025). Njegov razvoj je temeljil na sodelovanju z lokalnimi deležniki, ki so prispevali ključne informacije o prostoru in potrebah prebivalcev. V nadaljevanju članka je poudarjen pomen takega sodelovanja pri zbiranju in uporabi prostorskih podatkov za oceno preskrbljenosti naselij z ZP za TD v zunanjem prostoru in utemeljen pomen medsektorskega sodelovanja na lokalni ravni.

2 Opis pilotnih projektov

Ob teoretičnem delu projekta s pregledom literature in preverjanjem možnosti zajema podatkov za kazalnik je bil ključni del raziskave testiranje njegove uporabnosti na dveh pilotnih območjih. Na javni razpis se je v dvomesečnem roku prijavilo 21 občin (štiri mestne, šest z mestnimi naselji in 11 podeželskih). Postopek izbora dveh pilotnih občin je temeljil na merilih,

Preglednica 1: Primerjava osnovnih značilnosti pilotnih občin

Mestna občina Celje	Občina Miklavž na Dravskem polju
49.104 prebivalcev	7.148 prebivalcev
39 naselij	4 naselja
10 mestnih četrti in 9 krajevnih skupnosti	4 krajevne skupnosti
površina občine = 95 km ²	površina občine = 13 km ²
površina testnega območja = 28,11 km ²	površina testnega območja = 20,49 km ²
površina ZP za prostorsko zgoščene TD = 8,27 km ²	površina ZP za prostorsko zgoščene TD = 4,93 km ²
dolžina ZP za daljinske oblike TD = 107,4 km	dolžina ZP za daljinske oblike TD = 80,8 km

Vir: Statistični urad Republike Slovenije (2023a), 2023b; Mestna občina Celje (2025)

kot so tip in velikost občine, razpoložljivost občinskih podatkov, interdisciplinarnost posvetovalnih skupin, število naselij, gostota prebivalstva in obrazložitev prijave. Upoštevani so bili tudi kazalniki Zdravje v občini Nacionalnega inštituta za javno zdravje (NIJZ). S prijavo so se občine zavezale imenovati odgovorno osebo, medsektorsko posvetovalno skupino in poslati razpoložljive občinske podatke za testiranje kazalnika. Prednost so imele občine z obsežnejšimi podatkovnimi bazami, bolj interdisciplinarnimi skupinami, izraženo željo po uporabi rezultatov ter večjimi potrebami po izboljšanju TD in javnega zdravja (Žlender idr., 2023).

Na podlagi meril sta bili za pilotna primera izbrani Mestna občina Celje (v nadaljevanju: MOC) z razvitim urbanim središčem in majhna občina Miklavž na Dravskem polju. Pri Občini Miklavž gre za podeželsko/suburbano okolje s kmetijsko in gozdno rabo tal, medtem ko je MOC izrazito mestna občina z obsežno občinsko upravo in razvejano mrežo ZP za TD znotraj mesta, vključno z mestnim gozdom kot ključnim rekreacijskim zaledjem. Izbor je omogočil testiranje kazalnika v različnih prostorskih in družbenih pogojih v skladu s specifičnimi lokalnimi razmerami (Žlender idr., 2023).

3 Vključevanje lokalnih deležnikov

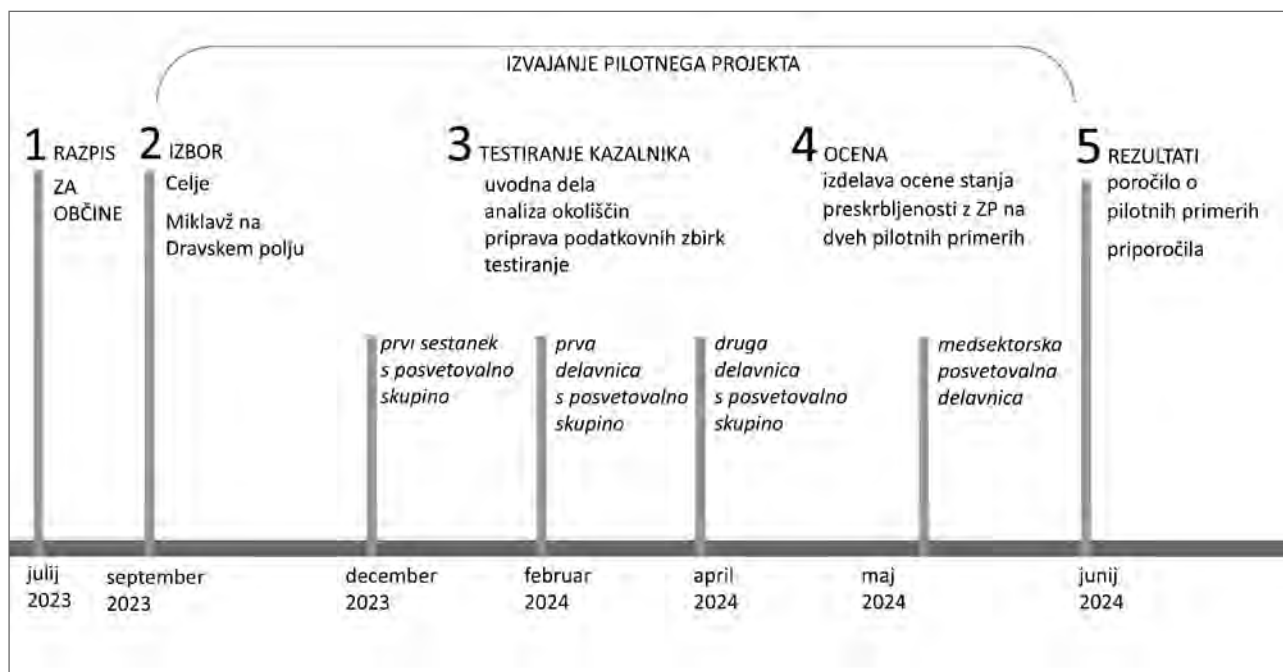
Za oceno preskrbljenosti z ZP je bilo ključno vključevanje lokalnih deležnikov, saj kazalnik temelji na potrebah, navadah in prostorskih značilnostih lokalne skupnosti. V ta namen sta občini oblikovali medsektorski posvetovalni skupini, kar je bil eden ključnih korakov pri sodelovanju z občinami. Posvetovalni skupini sta sodelovali na informativnih sestankih in strokovno-posvetovalnih delavnicah z aktivno udeležbo. Na delavnice so bili poleg članov posvetovalne skupine (posvetovalcev) povabljeni tudi drugi lokalni deležniki. Posvetovalci so med projektom poslali potrebne podatke in informacije,

sodelovali v razpravah ter s svojim praktičnim znanjem in izkušnjami dopolnjevali strokovne ugotovitve.

Pristop vključevanja je bil v osnovi enak za obe občini, hkrati pa se je prilagajal njuni posebnosti. Posvetovalno skupino mestne občine je sestavljalo sedem uslužbencev občine iz štirih različnih oddelkov: Oddelka za družbene dejavnosti (Služba za šport in Služba za socialo in zdravstveno varstvo, kulturo in mladino), Oddelka za splošne zadeve (Center za informatiko), Oddelka za okolje in prostor in Oddelka za komunalo. Kot zunanji deležnik je sodelovala članica projektne pisarne Celje – zdravo mesto. Posvetovalna skupina podeželske občine je bila manjša in je vključevala več zunanjih deležnikov. Zaradi majhnega števila zaposlenih v manjših občinah, ki pogosto pokrivajo več strokovnih področij, so skupino sestavljali trije občinski uslužbenci za načrtovanje prostora, upravljanje javnih površin, spodbujanja TD in javnega zdravja. Člana sta bila tudi predsednika dveh krajevnih skupnosti, ki obenem opravljata funkciji občinskega svetnika in predsednika nogometnega društva. Ene od posvetovalnih delavnic sta se udeležila tudi predstavnika društev upokojencev.

S posvetovalnimi skupinami izbranih občin smo ob začetku projekta vzpostavili komunikacijo ter pripravili in uskladili delovni načrt izvedbe pilotnih preveritev (slika 1).

Prvi skupni sestanek s posvetovalnima skupinama obeh občin (november 2023) je potekal prek spleta. Namenjen je bil predstavitvi projekta in določitvi načrta dela in testnih območij – celotne občine Miklavž (štiri krajevne skupnosti) in desetih mestnih četrti v MOC. Za prostorsko zgoščene oblike TD je bilo določeno vplivno območje 900 m od hišnih naslovov stanovanjskih stavb. Ta razdalja temelji na kazalniku s področja zelenih površin, opredeljenem v Resoluciji o strategiji prostorskega razvoja Slovenije (ReSPR50; Ur. l. RS, št. 72/2023). Območje je bilo prilagojeno glede na prostorske omejitve (vodo-

Slika 1: Potek pilotne preveritve z najpomembnejšimi mejniki (vir: Žlender idr., 2024)

toki, avtoceste, železnice), saj pomanjkanje prehodov pomeni, da dejanska pešrazdalja ni enaka zračni razdalji. Po določitvi meja območij je bila izdelana strokovna analiza prostorskih in družbenih značilnosti posameznega območja, ZP pa smo določili po vnaprej določeni metodi (Kozamernik idr., 2024).

Analiza je bila predstavljena na prvi delavnici, kjer je potekala razprava o značilnostih in izzivih testnega območja, povezanih z določitvijo in upravljanjem ZP. Glavni del delavnice je bil namenjen analizi značilnih dejavnosti in uporabnikov testnega območja ter izboljšavam prostorskih podatkov za določanje in vrednotenje ZP. Skupaj z deležniki je bil izveden terenski ogled, za preverjanje in pridobivanje dodatnih informacij o značilnostih in oblikah aktivne rabe prostora ter preverjanje pristopa za določitev značilnosti kazalnika, ki niso bili razvidni iz pridobljenih podatkov, na primer opremljenost, dostopnost in varnost (slika 2). Na podlagi podatkov z delavnice je bila dopolnjena baza ZP, ki so jo posvetovalci ponovno preverili na vmesnem krajšem spletnem srečanju. Dopolnjena baza je bila uporabljena za prvo testiranje kazalnika, ki je vključevalo oceno preskrbljenosti v geoinformacijskem sistemskem okolju (v nadaljevanju: okolju GIS) in pripravo kart preskrbljenosti. Na podlagi rezultatov je bil za občine pripravljen osnutek priporočil in smernic za izboljšanje stanja v prostoru.

Druga delavnica je bila namenjena predstavitvi rezultatov, oceni preskrbljenosti in razpravi o osnutku strokovnih smernic za izboljšanje stanja preskrbljenosti z ZP. V strukturirani razpravi so občine na podlagi vnaprej pripravljenih vprašanj v petih

sklopih ocenile možnosti praktične uporabe kazalnika, uporabnost rezultatov za občino in možnosti prihodnjega izboljšanja občinskih evidenc javno dostopnih ZP. Obravnavani so bili priložnosti in izzivi medsektorskega sodelovanja za izboljšanje stanja na področju preskrbljenosti z ZP za zdravje in aktiven življenjski slog ter potrebe in pričakovanja glede strokovnih usmeritev, ki bi občinama omogočile celovito delovanje na področju ZP. Kot ključni izziv sta posvetovalni skupini navedli preobremenjenost občinskega kadra. V mestni občini je bilo izpostavljeno pomanjkanje koordinacije med oddelki, v podeželski občini, kjer koordinacija ni bila problematična, pa manjkajo uradne evidence podatkov ter specifična strokovna znanja in veščine za neposredno uporabo kazalnika. Kot ključni priložnosti sta občini prepoznali povezovanje in skupno rabo podatkov ter kartografski prikaz preskrbljenosti za spremljanje in vrednotenje ZP kot orodje za učinkovitejšo odločanje, sporazumevanje z javnostjo in vključevanje te v proces načrtovanja in upravljanja ZP. Občini menita, da ima kazalnik potencial kot orodje za strateško načrtovanje, spremljanje in utemeljevanje prostorskih potreb, vendar podeželske občine kazalnika brez zunanje strokovne pomoči ne bi mogle uporabljati, saj za to nimajo ustreznega kadra. Bile pa bi pripravljene po strokovnih navodilih izdelati in redno osveževati potrebne evidence in jih pošiljati za uporabo kazalnika.

Zadnja delavnica je bila namenjena širši strokovni javnosti. Ob predstavnikih obeh občin so se delavnice udeležili tudi predstavniki ministrstev in drugih organizacij. V prvem delu so bili predstavljeni kazalniki in izkušnje obeh občin. V

Slika 2: Terenski ogled je pokazal veliko raznolikost prostorov na testnih območjih. Fotografije prikazujejo nekaj primerov: (a) otroško igrišče v športnem parku Dobrovce, (b) »pump track« Nova vas Celje, (c) kolesarsko postajališče ob Miklavški mlaki, (č) gobarski park Snežka, (d) športno igrišče Miklavž na Dravskem polju, (e) skupne zelene površine Nova vas Celje, (f) otroško igrišče »igraj se«, (g) prostor za piknik ob Miklavški mlaki (lastni vir)

Slika 4: (a, b) Delo ob kartah, (c, č) kombinirano delo vrisovanja na fizične karte in vnašanja podatkov v okolje GIS (lastni vir)

območjih dopolnili neposredno v platformi – v celoti za kolesarsko infrastrukturo in delno za pešpoti (OpenStreetMap contributors, 2024).

Posvetovalci so poslali občinske podatke, ki niso bili javno objavljeni. V mestni občini smo pridobili dostop do prostorskih podatkov, ki jih upravlja Center za informatiko. Podeželska občina ima manj obsežno zbirko prostorskih podatkov, vendar je bilo ugotovljeno, da se zaposleni pri načrtovanju zanašajo na dobro poznavanje lokalnega prostora, znanje in izkušnje. Občina nima zaposlenega informatika, zato podatke upravljajo prek platforme Prostorskega informacijskega sistema občin (PISO).

5.1 Opredelitev ZP in njihovih značilnosti

ZP za TD, opredeljene na podlagi analize prostorskih podatkov, smo skupaj s posvetovalno skupino preverili na prvi delavnici. Posvetovalci so manjkajoče ZP za TD vrisovali na vnaprej pripravljeno karto testnega območja, označevali območja, ki niso ZP, in dodajali njihove značilnosti, če so imeli ustrezne informacije.

V podeželski občini smo to izvedli ročno, v mestni občini pa smo glede na izkušnje s podeželsko občino podatke vnašali kombinirano (analogno in neposredno v digitalno okolje), da bi zmanjšali čas prerisovanja in možnost napak (slika 4). Izkazalo se je, da digitalni vnos omogoča prilagoditve kart in dodajanje drugih podatkov, kar olajša opredelitev ZP. Pri večji skupini sodelujočih pa je tak način manj učinkovit, saj omejuje sočasno delo več oseb in zahteva natančnost, ki je časovno zahtevna, in dobro predpripravo atributivnih tabel. Analogno delo na karti omogoča hkratno delo več oseb in je lahko bolj konceptualno, vendar ima fiksno merilo, podlago in podatke in zahteva poznejše prerisovanje podatkov v digitalno različico. Ugotavljamo, da imata oba pristopa svoje prednosti in omejitve, zato je izbira metode odvisna od značilnosti območja in velikosti delovne skupine.

Pri manjši občini je bilo ročno dopolnjevanje kljub manjši razpoložljivosti podatkov lažje, saj je zahtevalo manj intervencij. Zaposleni na občini prostor dobro poznajo, kar je omogočilo lažje prepoznavanje napak pri opredelitvi ZP za TD in dodajanje manjkajočih podatkov na karto. V tem primeru ročne dopolnitve podatkov časovno niso bile zahtevne, saj smo jih za

celotno občino izvedli v dveh urah s prostorskim načrtovalcem na posebnem spletnem sestanku. V veliki občini tega nismo mogli doseči, saj je bilo testno območje preveliko, zaposleni pa niso imeli celovitega pregleda nad vsemi območji in trenutnim stanjem v prostoru. Uspešno smo opredelili le nekatere ZP za TD in njihove značilnosti, podrobnejša analiza pa bi zahtevala veliko večjo časovno angažiranost. Odstopanje med izračunanimi in popravljenimi površinami ZP za prostorsko zgoščene TD je v MOC znašalo 17,34 %, v občini Miklavž pa 6,31 %.

Določitev dodatnih značilnosti ZP za TD, ki se osredinjajo na posamezne vidike kakovosti, je bila zaradi pomanjkanja prostorskih podatkov precej otežena, zato teh značilnosti nismo določili za vse ZP za TD. Posvetovalci so na delavnici opredelili značilnosti za vrednotenje kakovosti ZP, pri čemer smo upoštevali vidike, kot so varnost, opremljenost, uporabnost in dostopnost. To ni omejilo uporabe kazalnika, saj je sistem meril za vrednotenje značilnosti in razvrščanje v kategorije kakovosti zasnovan prilagodljivo glede na razpoložljive podatke in značilnosti občine.

5.2 Značilnosti uporabnikov in dejavnosti

Preskrbljenost z ZP izraža prostorske značilnosti ter potrebe, navade in značilnosti lokalnih uporabnikov. Zato smo pri oblikovanju kazalnika pozornost namenili razumevanju lokalnega konteksta, zlasti značilnostim lokalne skupnosti in potrebam uporabnikov prostora v kontekstu TD. Predhodno smo analizirali občinske in spletne vire o obstoječih lokalnih društvih in dejavnostih, ker pa številne niso bile zabeležene, smo na delavnicah pridobili dodatne, podrobnejše informacije o stanju in dinamiki lokalnih skupnosti v povezavi s TD. Značilnosti dejavnosti in uporabnikov testnega območja smo strukturirali v organizirane in neorganizirane TD ter prostorske značilnosti in tipe ZP, ki se uporabljajo za tovrstne dejavnosti. V manjši občini smo analizirali celotno območje, v mestni pa mestne četrti. Posvetovalci so izpolnili dve tabeli o značilnostih dejavnosti in uporabnikov testnega območja: v prvi so bili navedeni lokalni akterji na področju organizirane TD, tipi TD, ciljne skupine, uporabljene ZP in ocena preskrbljenosti, v drugi pa neorganizirane vsakodnevne oblike TD z vidika uporabnikov, vključno z dostopom, velikostjo, kakovostjo ZP in predlogi za izboljšave. Vključeni so bili podatki o značilnih oblikah dejavnosti, uporabljenih ZP, načinih dostopa do njih, ter ocena dostopnosti, velikosti in kakovosti teh prostorov skupaj s predlogi za izboljšave.

Ta analiza je poglobila razumevanje strokovne in posvetovalne skupine ter lokalnih deležnikov, ki so pridobili podrobnejši vpogled v stanje ter ozavestili probleme in izzive, zlasti glede podpore različnim skupinam prebivalstva. Pri dejavnostih

društev so bili najpogostejše uporabljani tipi ZP sprehajalne poti, parki in igrišča (otroška in športna). Pokazale so se tudi prostorske omejitve, kot so pomanjkanje igrišč v času treningov in omejen dostop do šolskih igrišč, ki so zaradi vandalizma pogosto zaprta za javnost. Izkazalo se je, da različne skupine prebivalcev niso enakovredno preskrbljene z možnostmi za dejavnosti v zunanjem okolju. Otroci imajo na voljo otroška igrišča, starejši so aktivni doma ali v društvih, mladostniki, ki po končani osnovni šoli pogosto izpadejo iz lokalnega športnega okolja, pa običajno nimajo ustreznih površin za dejavnosti in druženje. Družine uporabljajo parke in sprehajalne poti v naravnem okolju, ki so pogosto preozke za skupno uporabo. Pokazalo se je pomanjkanje inkluzivnih prostorskih rešitev in preglednosti potreb ranljivih skupin v prostorskem razvoju. Slabše upoštevanje določenih skupin prebivalcev, kot so mladostniki in ranljive skupine, v obstoječih programih in prostorskih ureditvah pogosto sovpadajo z njihovo manjšo vključenostjo v društva.

Sodelovalni proces je lokalnim deležnikom omogočil prepoznavanje manjkajoče infrastrukture in neenakosti v dostopu do javnih ZP. V kombinaciji z analitičnimi podatki kazalnika, ki omogoča prostorsko razčlenitev stanja, sta občini pridobili utemeljeno podlago za določitev razvojnih prioritet in ciljno usmerjeno izboljševanje pogojev za telesno dejavnost vseh prebivalcev (Šuklje Erjavec idr., 2020).

6 Zaključki

Sodelovalni pristop pri razvoju kazalnika se je v projektu potrdil kot smiselna metoda. Ni le izboljšal zbiranja informacij in prostorskih podatkov, temveč je bil pomemben korak pri preverjanju različnih značilnosti kazalnika. Okrepil je razumevanje potreb, prioritet in izzivov lokalnih skupnosti in občin, poudaril pa je tudi pomen medsektorskega sodelovanja v prostorskem načrtovanju. V procesu se je pokazalo, da je skupno soočanje lokalnih deležnikov z določili in smernicami sprejetih strategij pomemben korak za njihov učinkovitejši prenos v prakso. Vsebinsko usmerjeni projekti in tema preskrbljenosti z ZP (na primer PREZENCA) so lahko pomemben prvi korak sodelovalnega načrtovanja, saj gre za vse bolj izpostavljeno področje, ki je v uradnih občinskih dokumentih redko ustrezno obravnavano.

Delavnice so pokazale, da se na lokalni ravni zavedajo pomanjkljivosti podatkov za javne ZP. Občine na primer sprejemajo odločitve glede rekreacijskih poti, vendar je njihovo evidentiranje pomanjkljivo. Kljub pomoči odprtokodnih podatkov ti za njihove delovne naloge niso uporabni – nujni so njihova prostorska vezanost, beleženje ukrepov in izvajanje monitoringa. Vzpostavljeno sodelovanje z deležniki je omogočilo izmenjavo

podatkov in dostop občin do vseh v projektu zajetih vsebin, kar omogoča sprotno dopolnjevanje in agregiranje analiz glede na potrebe občine. Kazalnik omogoča, da se z natančnimi demografskimi podatki izvajajo podrobne analize za različne starostne skupine, kar je lahko za občine dodana vrednost.

Smiselnost sodelovalnega pristopa se kaže tudi v prenosu razvite metodologije v redno uporabo. Sodelovalni pristop na občinski ravni je omogočil obravnavo različnih vidikov preskrbljenosti občin z ZP za TD, izboljšal razumevanje med oddelki in zmanjšal podvajanje nalog. Izbor dveh različnih pilotnih primerov je razkril pomembne razlike, kot so velikost območja ter kakovost in obdelava podatkov. V manjših občinah ena oseba pogosto opravlja več funkcij, zato je potrebna zunanja strokovna podpora, medtem ko so v večjih občinah informacije razpršene po oddelkih, kar zahteva dodatna prizadevanja za sodelovanje.

Pomembne razlike so tudi v informacijski podpori občin. Manjše občine se pogosto zanašajo na osebno poznavanje prostora, večje pa imajo obsežnejše podatkovne evidence. Sodelovanje lokalnih skupnosti je bilo ključno za opredelitev značilnosti dejavnosti in uporabnikov, kar je omogočilo prilagoditev kazalnika lokalnim potrebam. V večjih občinah se kaže priložnost za samostojno uporabo razvitega orodja in sprotno posodabljanje podatkov, medtem ko bi manjše občine brez geoinformacijske podpore lahko izvajale periodično posodabljanje ob zunanji podpori ali v sodelovanju s sosednjimi občinami. Za manjše občine so pomembne strokovne smernice, ki jih lahko uporabijo kot podlago za prijavo na razpise. Na delavnicah so bile prepoznane tudi učinkovite rešitve, kot sta razvoj skupnih podatkovnih baz in prenos prostorskih podatkov na skupno platformo, pri čemer je nujna vzpostavitev protokolov za dopolnjevanje evidenc. Skupna evidenca, ki bi povezovala podatke različnih področij, bi imela široko uporabno vrednost za občinske oddelke.

Sodelovanje z lokalnimi posvetovalci se je izkazalo za ključno pri oblikovanju ocene preskrbljenosti ZP za TD. Končni rezultati so zaradi predhodnega skupnega pregleda realnega stanja v prostoru postali ključen novoustvarjen podatek za občino. Rezultati, na primer deli naselij z nezadostno preskrbljenostjo, so pomembni za več občinskih služb, ki imajo enako vizijo za doseganje enakovrednih možnosti za obisk ZP za TD, čemur je kazalnik tudi namenjen.

Zavedanje lokalnih deležnikov o dejanski preskrbljenosti z javno dostopnimi ZP za TD je bilo pred projektom skromno in je temeljilo na osebnih izkušnjah. Sklepamo, da je sodelovalni proces občinam omogočil boljše razumevanje stanja ter spodbudil nadaljnje delo na področju načrtovanja in upravljanja javnih ZP.

7 Sklep

Na podlagi projektnih rezultatov in izkušenj lahko zaključimo, da je sodelovanje lokalnih skupnosti ključno za prilagoditev kazalnika njihovim potrebam. Aktivno vključevanje lokalnih deležnikov v proces oblikovanja kazalnikov omogoča prilagoditev strategij specifičnim potrebam prebivalcev ter povečuje relevantnost in uporabnost teh orodij. Sodelovanje med različnimi deležniki se je izkazalo za učinkovito pri vzpostavljanju manjkajočih evidenc javnih ZP, ki so ključne za določanje prioritete pri načrtovanju, upravljanju in operativnem delu občinskih služb, hkrati pa spodbuja izmenjavo najboljših praks in znanja ter krepi zaupanje med občani in odločevalci. Sodelovanje med raziskovalno ustanovo in lokalnimi skupnostmi krepi znanje na obeh straneh in spodbuja širše razmišljanje, ki presega okvire ene stroke. V prihodnje je nujno treba nadaljevati tako sodelovanje, saj lahko le tako učinkovito obravnavamo kompleksne izzive prostorskega načrtovanja ter prispevamo k zdravemu in aktivnemu življenjskemu slogu v lokalnih skupnostih.

.....
Rok Brišnik

Urbanistični inštitut Republike Slovenije, Ljubljana
E-pošta: rok.brisnik@uirsi.si

Mag. Ina Šuklje Erjavec

Urbanistični inštitut Republike Slovenije, Ljubljana
E-pošta: ina.suklje-erjavec@uirsi.si

Jana Kozamernik

Urbanistični inštitut Republike Slovenije, Ljubljana
E-pošta: jana.kozamernik@uirsi.si

Simon Koblar

Urbanistični inštitut Republike Slovenije, Ljubljana
E-pošta: simon.koblar@uirsi.si

Dr. Vita Žlender

Urbanistični inštitut Republike Slovenije, Ljubljana
E-pošta: vita.zlender@uirsi.si

Zahvala

[1] Prispevek je rezultat ciljnoraziskovalnega projekta V5-2232, ki so ga sofinancirali Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije, Ministrstvo za naravne vire in prostor in Ministrstvo za zdravje. Zahvaljujemo se ministrstvom, ki sta s sofinanciranjem projekta V5-2232 pomembno prispevali k vzpostavitvi medsektorskega sodelovanja na obravnavanem področju.

Viri in literatura

Elderbrock, E., Enright, C., Lynch, K. A., in Rempel, A. R. (2020): A guide to public green space planning for urban ecosystem services. *Land*, 9(10), str. 391.

Kozamernik, J., Šuklje Erjavec, I., Koblar, S., Brišnik, R., in Žlender, V. (2024): Razvoj koncepta za opredelitev območij zelenih površin za prostorsko zgoščene oblike telesnih dejavnosti. *Urbani izziv*, 35(2), str. 17–32.

Mestna občina Celje (2025): *Krajevne skupnosti in mestne četrti*. Dostopno na: <https://moc.celje.si/krajevne-skupnosti-in-mestne-cetrti-3> (sneto 4. 8. 2025).

OpenStreetMap contributors (2024): *OpenStreetMap*. Dostopno na: <https://www.openstreetmap.org/#map=12/46.0751/14.5212> (sneto 5. 2. 2026).

Resolucija o strategiji prostorskega razvoja Slovenije 2050. Uradni list Republike Slovenije, št. 72/2023. Ljubljana.

Statistični urad Republike Slovenije (2023a): *Občina Miklavž na Dravskem polju*. Dostopno na: <https://www.stat.si/obcine/sl/Municip/Index/100> (sneto 11. 1. 2024).

Statistični urad Republike Slovenije (2023b): *Občina Celje*. Dostopno na: <https://www.stat.si/obcine/sl/Municip/Index/16> (sneto 5. 1. 2024).

Šuklje Erjavec, I., Kozamernik, J., in Žlender, V. (2020): *Ven za zdravje: priročnik za načrtovanje zelenih površin za spodbujanje telesne dejavnosti in zdravega življenjskega sloga*. Ljubljana, Urbanistični inštitut Republike Slovenije.

Šuklje Erjavec, I., Kozamernik, J., Žlender, V., Nikšič, M., Mladenovič, L., Vodeb, V., idr. (2019): *Ven za zdravje: priročnik za načrtovanje zelenih površin za spodbujanje telesne dejavnosti in zdravega življenjskega sloga*. Ljubljana, Urbanistični inštitut Republike Slovenije.

Šuklje Erjavec, I., Žlender, V., Kozamernik, J., Koblar, S., in Brišnik, R. (2024a): *Poročilo o pilotnih projektih: Mestna občina Celje: priprava kazalnikov za oceno preskrbljenosti naselji z zelenimi površinami za telesno dejavnost v odprtem prostoru (PREZENCA): ciljno raziskovalni projekt (CRP) V5-2232*. Ljubljana, Urbanistični inštitut Republike Slovenije.

Šuklje Erjavec, I., Žlender, V., Kozamernik, J., Koblar, S., in Brišnik, R. (2024b): *Poročilo o pilotnih projektih: Miklavž na Dravskem polju: priprava kazalnikov za oceno preskrbljenosti naselji z zelenimi površinami za telesno dejavnost v odprtem prostoru (PREZENCA): ciljno raziskovalni projekt (CRP) V5-2232*. Ljubljana, Urbanistični inštitut Republike Slovenije.

Urbanistični inštitut Republike Slovenije (2025): *PREZENCA*. Dostopno na: <http://prezenca.uirs.si/sl-si> (sneto 30. 4. 2025).

Svetovna zdravstvena organizacija (2017): *Urban green spaces: A brief for action*. København.

Žlender, V., Šuklje Erjavec, I., Kozamernik, J., Koblar, S., in Brišnik, R. (2023): *Priprava kazalnikov za oceno preskrbljenosti naselij z zelenimi površinami za telesno dejavnost v odprtem prostoru (PREZENCA): ciljno raziskovalni projekt (CRP) – 2023: št. projekta V5-2232: vmesno poročilo o opravljenem delu*. Ljubljana, Urbanistični inštitut Republike Slovenije.

Žlender, V., Šuklje Erjavec, I., Kozamernik, J., Koblar, S., in Brišnik, R. (2024): *Priprava kazalnikov za oceno preskrbljenosti naselij z zelenimi površinami za telesno dejavnost v odprtem prostoru (PREZENCA): ciljno raziskovalni projekt (CRP) – 2024: št. projekta V5-2232: končno poročilo projekta*. Ljubljana, Urbanistični inštitut Republike Slovenije.